

Savivaldybių žinios

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Nr. 14 (802)

2017 m. birželio 24 d.
Kaina 0,65 euro cento
Išėina šeštadieniais

ALYTUS – mūsų namai, smagūs ir spalvoti 20 p.

Birželio 16–18 dienomis Dzūkijos sostinė Alytus šventė miesto gimtadienį.
Į miesto gimtadienio atidarymo ceremoniją miesto merą Vytautą Grigaravičių atvežė rokeriai

Romo Gurklio nuotr.

LIETUVA NUO A IKI Z

- Šilalė – Lietuvos patriotų miestas _____ 4–5 p.
- APTARTA TELŠIŲ REGIONO VAIKŲ GLOBA IR ĮVAIKINIMAS _____ 6 p.
- REIKALAVIMAS JURBARKO RAJONO SAVIVALDYBEI – GRAŽINTI MILIJONĄ EURŲ _____ 7 p.
- SENIŪNIJA, KURIOJE SUSITINKA TRYS VALSTYBĖS _____ 14 p.

Antanas ČERNECKIS

Rietavo savivaldybės meras

Nijolė DIRGINČIENĖ

Birštono savivaldybės merė

Gintautas GEGUŽINSKAS

Pasvalio rajono savivaldybės meras

Vytautas GRUBLIAUSKAS

Klaipėdos miesto savivaldybės meras

Alvydas KATINAS

Utenos rajono savivaldybės meras

Valerijus MAKŪNAS

Kauno rajono savivaldybės meras

Artūras MARGELIS

Lazdijų rajono savivaldybės meras

Zdzisław PALEVIČ

Šalčininkų rajono savivaldybės meras

Kęstutis TUBIS

Anykščių rajono savivaldybės meras

Povilas ŽAGUNIS

Panevėžio rajono savivaldybės meras

Roma ŽAKAITIENĖ

Lietuvos savivaldybių asociacijos direktorė

Leidžia viešoji įstaiga Savivaldybių žinios

Direktorė

Lina BELEVIČIENĖ

Atsakingasis redaktorius, fotokorespondentas

Romas GURKLYS

Bendradarbė

Barbora GAUDUTĖ

Stilistė-korektorė

Janina MALKENIENĖ

Kaštonų g. 4, LT-01107 Vilnius

Tel.: (8 5) 262 2083 / 262 0847

Faks. (8 5) 262 2083

El. p. info@savzinios.lt

savivaldybiu.zinios@gmail.com

Interneto svetainė www.lsa.lt

Facebook savzinios

...

Spausdina AB „Spauda“

Laisvės pr. 60, LT-05120 Vilnius,

www.spauda.com

Ofsetinė spauda, 3 sp. lankai

ISSN 1392-2467

Tiražas 2100 egz.

Asociacijos SAVAITĖ

www.lsa.lt

Ar valstybės žemės disponavimo teisė bus gražinta savivaldybėms?

Birželio 21 d. Seimo Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas pakvietė Lietuvos savivaldybių asociacijos (LSA) narius į viešą diskusiją „Dėl savivaldybių teisių valdant ir disponuojant žeme“.

Diskusijoje dalyvavo daugelio savivaldybių merai arba jų pavaduotojai, LSA vadovai ir patarėjai, Vidaus reikalų ir Žemės ūkio ministerijų viceministrai, Prezidentūros atstovai, Seimo nariai.

Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto vadovai norėjo išgirsti iš savivaldybininkų pasiūlymų, kaip greičiau baigti žemės reformą, kad rudeninėje sesijoje būtų priimti reikiami įstatymai.

Beveik dešimtmetį tęsiasi ši diskusija, atrodo, kad viskas išgvildenta, o pabaigos vis dar nematyti. Iki šiol nekilnojamas turtas – žemė – gražinimo išvadamis keliauja per Lietuvą, skandalai ir paskalos sklendo virš Nacionalinės žemės tarnybos (NŽT) ir žemėtvarkininkų veiklos, žemės savininkė Valstybė, praėjus ketvirčiui amžiaus, dar negražino visiems jos teisėtiems savininkams. Nuoskaudų daug. Neigiamai buvo vertinami NŽT organizuojami valstybės žemės disponavimo aukcionai, kuriuose yra daug landų nešvariems sandoriams, korupcijai ir netgi reketui. Visagino savivaldybės merė Dalia Straupaitė priminė, kad neišspręsti ir valstybės miškų, esančių miestuose, klausimai. Pasak Akmenės rajono savivaldybės mero Vitalijaus Mitrofanovo, kuris pristatė LSA poziciją dėl žemės nuosavybės, taip pat ir kitų diskusijoje dalyvavusių savivaldybininkų, kol savivaldybės negalės disponuoti žeme, neapibrėžtumas tęsis. Investuotojai toliau ieškos lankstesnių šalių. Gyventojų emigracijos jokie patriotiniai šūkių ar Konstitucija nesustabdys.

Optimistinių gaidų į diskusiją įnešė komiteto pirmininkas Povilas Urbšys ir LSA direktorė Roma Žakaitienė, paragindami savivaldybininkus dar kartą tartis su visais, nuo kurių priklauso šalies įstatymai.

Kodėl savivaldybės kelia klausimą dėl Valstybinės žemės disponavimo teisės suteikimo?

LSA pozicija aiški: visų pirma Valstybinės žemės disponavimo teisės suteikimas vietos valdžiai nėra saviaktis ar dėl savivaldybių biudžeto papildymo (kaip tai suvokia ar teigia populistiškai mąstantys oponentai). Valstybinės žemės disponavimo teisės perdavimas savivaldybėms visiškai atitinka Lietuvos Respublikos Seimo 2016-12-13 nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos vyriausybės programos“ (toliau – Programa) įtvirtintą Vyriausybės nuostatą, jog Seimas, Prezidentas ar Vyriausybė negali žinoti, koks konkretus sprendimas yra geriausias kiekvienai iš 60-ies skirtingų savivaldybių.

Akmenės rajono meras V. Mitrofanovas (prezidiumo dešinėje) pristatė LSA poziciją

2012 m. Europos Tarybos Vietos ir regionų valdžių kongresas išreiškė susirūpinimą dėl to, kad vykdant apskričių reformą nebuvo laikomasi subsidiarumo principo. Iš regionų perimant ir persikstant administracines funkcijas, pradžioje ketinta visą valstybinę žemę perduoti atitinkamoms savivaldybėms. Seimas šiam pasiūlymui pritarė, tačiau prezidentė pasiūlymą vetavo, ir dauguma šių funkcijų buvo priskirtos valstybės institucijoms, tarp jų Nacionalinei žemės tarnybai. Dėl to valstybės žemė, su tam tikromis išimtimis, lieka valstybės nuosavybė. Viešinti Lietuvoje ES delegacijai susidarė įspūdis, kad centralizuotas valdymas prasčiausiai atspindi realijas ir reikalauja daugiau išteklių. Taip pat reikėtų atsižvelgti į tai, kad dar 2001 m. Kongresas rekomendavo žemės valdymo teisę perduoti savivaldybėms, apsvarstyti klausimą dėl savivaldybių teisių išplėtimo tvarkyti valstybei priklausančią žemę miesto ir kaimo vietovėse, suteikti rinktiems atstovams tam tikrus įgaliojimus atitinkamų teritorijų planavimui.

SVEIKINAME

LIEUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA GIMTADIENIO PROGA NUOŠIRDŽIAI SVEIKINA

Anykščių rajono savivaldybės merą **Kęstutį Tubį**.

LSA PASIŪLYMAI IR POZICIJA:

Lietuvos savivaldybių asociacija nuosekliai pasisakė už tai, kad savivaldybių tarybos taptų savivaldybių teritorijose esančios valstybinės žemės patikėtiniais. 2008 m. gegužės 10 d. LSA suvažiavimas kreipėsi į Lietuvos Respublikos Seimą, Vyriausybę ir politines partijas su prašymu neapsiriboti daliniu žemėtvarkos funkcijų perdavimu savivaldybėms, o grąžinti savivaldybėms teisę disponuoti valstybine žeme. Šį prašymą 2009 m. balandžio 1 d. LSA taryba pakartojo 15-ajai Vyriausybei, apeliuodama į vykstantį apskričių reformos koncepcijos rengimą. 2010 m. Seimui priėmus Žemės įstatymo pakeitimo įstatymą, savivaldybės galėjo bent jau miestų gyvenamosiose vietovėse tapti valstybinės žemės patikėtiniais, bet dėl žinybinio siekio išlaikyti centralizuotą valstybinės žemės valdymą ir manipuliacijų populistiniais lozungais įstatymas Lietuvos Respublikos prezidentės nebuvo pasirašytas. LSA narių atstovų suvažiavimas prašė Lietuvos Respublikos prezidentę Dalį Grybauskaitę pasitikėti vietos savivalda, nevetuoti Seime priimto Žemės įstatymo pakeitimo įstatymo ir grąžinti savivaldybėms teisę disponuoti valstybine žeme. Reikia apgailestauti, kad prezidentė neparodė pasitikėjimo vietos savivalda ir įstatymą vetavo.

17-osios Vyriausybės programoje yra įrašytas tikslas suteikti savivaldybėms teisę disponuoti valstybine žeme. 2017 m. kovo 13 d. buvo patvirtintas Vyriausybės programos įgyvendinimo planas. Vyriausybės programos įgyvendinimo plane yra numatyta priemonė „Valstybinės žemės perdavimo patikėjimo teise valdyti savivaldybėms tvarkos supaprastinimas“, ką Žemės ūkio ministerija supranta kaip Žemės įstatymo pakeitimą, atsisakant Vyriausybės dalyvavimo žemės sklypų perdavimo savivaldybėms procese, kai žemė perduodama valdyti patikėjimo teise savivaldybių investiciniams projektams įgyvendinti. LSA vadovybė susiti-

Visagino savivaldybės merė D. Štraupaitė, Akmenės rajono meras V. Mitrofanovas ir LSA direktorė R. Žakaitienė po diskusijos dar turėjo klausimų komiteto pirmininkui J. Urbšui (dešinėje)

kime su žemės ūkio viceministru išgirdo patikinimą, kad tai sutrumpintų žemės perdavimo savivaldybėms naudoti patikėjimo teise procedūras nuo vidutiniškai dabar esamų 7 mėnesių iki 21 dienos. Dėl grieždžių procedūrų savivaldybės nedažnai naudojosi Žemės įstatymo suteikta galimybe perimti patikėjimo teise valdyti ir aukciono būdu išnuomoti žemės sklypus ūkinei komercinei veiklai. Įgyvendinus Žemės ūkio ministerijos pažadą tokios galimybės taptų prieinamesnės ir pagyvintų miestų ir miestelių teritorinę plėtrą. Racionaliai naudodamos valstybinės žemės patikėtinio teisę, savivaldybės susigrąžintų patikėjimo mandatą ir tose valdžios institucijose, kurios iki šiol įtariai vertino savivaldybių gebėjimą disponuoti valstybės turtu.

Todėl 2017 m. balandžio 17 d. LSA atstovų suvažiavime buvo priimta rezoliucija, kuria prašome Lietuvos Respublikos Seimą ir Vyriausybę kuo skubiau priimti atitinkamus teisės aktus, kurie padėtų greičiau baigti žemės grąžinimą savininkams ir spręsti klausimą dėl valstybinės žemės perdavimo savivaldybėms valdyti patikėjimo teise supaprastinimo.

LSA patarėjas Gediminas Vaičiūnis ir Romas Gurklys

LSA SURENGTOJE DISKUSIJOJE –

APIE VIEŠŪJŲ PASTATŲ ATNAUJINIMĄ

Lietuvos savivaldybių atstovai ir tarptautiniai energetikos ekspertai Vilniuje aptarė, kokias finansines priemones geriausia taikyti didinant energinį efektyvumą savivaldybėms priklausančiuose viešuosiuose pastatuose.

Lietuvos savivaldybių asociacijos (LSA) kartu su Europos savivaldybių ir regionų taryba (CEMR) birželio 13 d. surengtos diskusijos dalyviai taip pat susipažino su kitų Europos šalių patirtimi taikant įvairius finansavimo modelius ir inovatyvius sprendimus atnaujinant pastatus. Diskusija surengta įgyvendinant projektą „CITYinvest“, kuris skirtas supažindinti vietos valdžių institucijas su inovatyviais finansavimo modeliais, taikomais įgyvendinant energinio efektyvumo didinimo priemones pastatuose. Šiuo metu Lietuvoje savivaldybių viešųjų pastatų investicijų projektai rengiami pagal Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programą, kurioje numatyti ir finansavimo būdai.

Pasak LSA viceprezidento, Energetikos komiteto pirmininko, Elektrėnų savivaldybės mero Kęstučio Vai-

tukaičio, deja, iki šiol nėra aiškus programai skiriamas finansavimas, projektų įgyvendinimo mechanizmas, neįvardyti savivaldybių finansiniai įsipareigojimai. „Per pastaruosius kelerius metus savivaldybės sukaupe nemažai gerosios patirties ir pateisino visuomenės lūkesčius atnaujinant daugiabučius namus. Todėl tikimės, kad šį įdirbį galėsime kuo greičiau panaudoti atnaujinant ir viešuosius pastatus“, – sakė LSA viceprezidentas.

Naujausia informacija apie savivaldybėms priklausančių pastatų atnaujinimo programą pasidalijo Aplinkos ministerijos atstovas, o Energetikos ministerijos specialistė pakomentavo valstybei priklausančių viešųjų pastatų atnaujinimo programos eigą.

Bendrovės „Turner&Townsend“ asocijuotoji direktorė Rommy Perea diskusijos dalyviams pristatė Londone veikiančią programą „Re:FIT“, kurią įgyvendinant šio miesto pastatuose taikomi inovatyvūs techniniai ir finansiniai sprendiniai energinio efektyvumo srityje. Belgijoje įgyvendinamą projektą „RenoWatt“, kurio esmė – vieno langelio principas taikant energijos vartojimo efektyvumo sutartis valdžios institucijose, pristatė šio projekto koordinatore Jehanne Jancloes. Įgyvendinant projektą „CITYinvest“ buvo pasirinkti trys bandomieji regionai – Lježas (Belgija), Rodopas (Bulgarija) ir Mursija (Ispanija), kuriuose nagrinėtos inovatyvių finansinių modelių taikymo galimybės atnaujinant pastatus. Taip pat buvo surengti mokinieji seminarai įvairiose šalyse, tarp jų ir Vilniuje. “

Parengė LSA patarėja viešiesiems ryšiams Indrė Vilūnienė

Turite savo viešąją tribūną – leidinį „Savivaldybių žinios“. Stiprinkime jį kartu

Lietuvos savivaldybių asociacijos tarybos posėdžiuose ne kartą buvo pritarta „Savivaldybių žinių“ redakcijos kolegijos siūlymui užsakyti leidinį visiems tarybų nariams ir pavaldžioms savivaldybių įstaigoms.

Savaitraštis „Savivaldybių žinios“ tapo vienu populiariausių žinybinių leidinių. Savivaldybių tarybų narių ir darbuotojų apklausa parodė, kad leidinys jiems reikalingas ir yra laukiamas. Dalis savivaldybių užsako leidinį visiems tarybų nariams, skyriams, bibliotekoms ir seniūnijoms. Siūlome prenumeruoti SŽ leidinį 2017 m. antrajam pusmečiui.

- 2017 m. leidinio su priedais prenumeratos mėnesio kaina – 2,60 Eur.
- Jūsų pageidavimu tarybų nariams „Savivaldybių žinias“ atsiųsime nurodytais adresais.
- „Savivaldybių žinias“ galima užsisakyti pašte. Leidinio indeksas 0262.

Naujovė: SŽ elektroninę versiją galima prenumeruoti redakcijoje.

Elektroninės versijos (PDF formatu) mėnesio komplekto kaina 1,60 Eur.

Mūsų tel./faks. (8 5) 262 2083, el. paštas info@savzinios.lt

ŠILALĖ –

Pirmasis Lietuvoje Baublių muziejus

LIETUVOS PATRIOTŲ MIESTAS

Šilalės meras
JONAS GUDAUSKAS

Mero pavaduotojas
VALDEMARAS JASEVIČIUS

Administracijos direktorius
RAIMUNDAS VAITIEKUS

Direktoriaus pavaduotoja
VERA MACIENĖ

Istoriniuose šaltiniuose Šilalė minima nuo XVI a. pradžios – 1533 m. Tuomet buvo pastatyta pirmoji Šilalės bažnyčia. Tačiau archeologiniai tyrinėjimai rodo, kad Šilalė pradėjo kurtis kur kas anksčiau – jau XIV a.

Šilalės rajoną kerta automagistrālė Vilnius–Kaunas–Klaipėda. Ši Žemaitijos dalis gausiai nusėta pilikalniais, jų čia net 33. Kraštas turtingas senkapiais ir pilkapiais, po vandeniu slepiasi kūrgrindos, plyti didelės ir turtingos Varnių ir Pagramančio regioninių parkų teritorijos. Rajonas gali pasigirti medinių bažnyčių gausa ir gyvomis kryždirbystės tradicijomis. Kuo didžiulis, žinoma, turime ir daugiau. Visai neseniai, gegužės mėnesį, azartiškoje LRT laidoje „Lietuvos patriotai“ Šilalė iškovavo Lietuvos patriotiškiausio miesto titulą. Nuo šiol kiekvienas svečias, pravažiuojantis ar atvykstantis į Šilalę, žinos, kad čia gyvena Lietuvos patriotai, nes įvažiavimus į miestą puošia ženklai su užrašu „Lietuvos patriotų miestas“.

Plačiau apie Šilalės rajoną pasakoja Šilalės rajono vadovai: meras Jonas Gudauskas, mero pavaduotojas Valdemaras Jasevičius, savivaldybės administracijos direktorius Raimundas Vaitiekus ir direktoriaus pavaduotoja Vera Macienė.

SPARČIAI BESITVARKANTIS IR GRAŽĖJANTIS RAJONAS

Šilalės rajono savivaldybės vadovų bendru darbu Šilalės rajonas išties sparčiai gražėja: išplėsta sporto, laisvalaikio ir turizmo, kelių ir gatvių, vandens tiekimo ir nuotekų infrastruktūra, atnaujinti seniūnijų pastatai, bendruomenių namai, laisvalaikio salės ir kiti viešosios paskirties pastatai. Seniūnijose atnaujinti stadionai, modernizuota Šilalės stadiono infrastruktūra: pastatytos ir įrengtos buitinės patalpos (persirengimo kabinos, kabinetas treneriams, bendri dušai, vieši tualetai ir kt.), 500 vietų žiūrovų tribūna, bėgimo takai, futbolo aikštelė, šuolio į tolį, disko ir kūjo metimo sektorai. Be to, stadionas aprūpintas sportiniu inventoriumi: barjerai, startukais, elektronine laiko fiksavimo sistema su spalvota kamera ir kita. Taip pat sutvarkytos Paršežerio ir Pajūrio rekreacinės zonos.

Ne tik gražėja rajono kraštovaizdis, bet ir kuriama palankesnė aplinka investuotojams. „Galime pasidžiaugti turėdami moderniausią Žemaitijos regiono baseiną. Čia įrengtas 25 m ilgio keturių takų baseinas, pirčių kompleksas, vandens atrakcionų zona, masažinis baseinas, sūkurinė vonia, persirengimo kabinos, tualetai, kavinukė. Jo teikiamas malonumus ir naudą spėjo pajusti ne tik mūsų krašto gyventojai, bet ir kitų rajonų žmonės. Tiek vaikai, tiek senjorai lanko plaukimo pamokas, aktyvina fizinę veiklą“, – sako rajono meras J. Gudauskas.

„Dar vienas puikus pasiekimas – Aukštagirės slidinėjimo trasa, atidaryta šių metų pradžioje. Tai pirmoji ir kol kas vienintelė profesionaliai įrengta slidinėjimo zona Tauragės regione. Aktyviam poilsiui Aukštagirės slidinėjimo trasoje šaltuoju metų laikotarpiu bus paruoštos trys įvairaus sudėtingumo trasos, kurių ilgiai siekia iki 300 m. Į kalną kelia du keltuvai, o vaikai ir pradedantieji keliami atskiru multiliftiniu keltu. Aukštagirės slidinėjimo trasoje yra įrengta sniego gaminimo sistema, kuria kokybiškas sniegas gaminamas be jokių cheminių ir bakterinių priedų, – dar vieną rajono pasididžiavimą pristato mero pavaduotojas V. Jasevičius. – Tamsiuoju paros metu trasos bus apšviečiamos, o ateityje numatoma įrengti ir lygumų trasas. Įrengiant slidinėjimo trasas prisidėjo Šilalės rajono savivaldybė, skyrusi 36,5 tūkst. eurų detaliam planui parengti, žemės sklypui paruošti, elektros jungtims nutiesti. Atsiradus privačiam investuotojui šis žemės sklypas išnuomotas 50 metų.“

Šilalėje esanti autobusų stotis, įvardijama kaip vienas svarbiausių reprezentacinių objektų, šiuo metu miesto nepuošia. Siekiant, kad Šilalės rajonas taptų patrauklesnis ne tik čia gyvenantiems, bet ir atvykstantiems, pradedamas įgyvendinti Šilalės autobusų stoties su prekybos centru rekonstravimo projektas. Tikimasi, kad po rekonstrukcijos darbų į Šilalę pritrauksime daugiau autobusų keleivių.

Taip pat šiuo metu labai daug dėmesio skiriama rajono keliams remontuoti, įrenginėjami pėsčiųjų-dviračių takai.

„Šiandieninė Šilalė – šeimos miestas, kuriame gera, jauku ir ramu gyventi. Modernėja pastatai, tvarkomos viešosios erdvės, kraštovaizdis. Pastaraisiais metais miestas tapo drąsesnis, dinamiškesnis ir ambicingesnis, galima drąsiai sakyti, ir sportiškesnis. Tai lėmė baseino statybos, sporto infrastruktūros atnaujinimo darbai, kiti projektai. Džiaugiuosi, kad šilališkiams lengviau prieinamos įvairios sveikatingumo paslaugos, sveikos gyvensenos ir kūno kultūros užsiėmimai. Tikiuosi, kad šie sporto ir laisvalaikio objektai padės užauginti daugiau tokių garsių sportininkų, kaip irkluotoja Donata Vištartaitė, dviratininkas Ramūnas Navardauskas, stalo tenisininkas Tomas Mikutis, krepšininkai Marijonas Petravičius ir Lukas Lekavičius, kurie savo pasiekimais garsina Šilalės vardą ne tik Lietuvoje, bet ir pasaulyje“, – sako meras J. Gudauskas.

KULTŪRA IR TURIZMAS

„Šilalės rajone išties gausu lankytinų objektų: lakūno Stasio Girėno gimtinė-klėtėlė, Prisikėlimo kryžius Kaltinėnų seniūnijoje, Aukštagirės apžvalgos bokštas, Sietuvos kūlgrinda ir kt. Vienas ryškiausių turizmo objektų – Dionizo Poškos Baublių muziejus. Tai daugiau nei 200 metų istoriją skaičiuojantis pirmasis Lietuvos muziejus. Iš ažuolo išskobtame baublyje D. Poška sudėjo archeologinius radinius, istorinę ir etnografinę medžiagą, senovės dievų atvaizdus, įžymių žmonių portretus ir daugiau kaip 200 knygų bibliotekėlę. Baubliai – restauruotas analogų Europoje neturintis Lietuvos muziejus. Šis unikalus istorinę vertę turintis muziejus tapo turistų traukos centru. Kasmet čia apsilanko tūkstančiai poilsiautojų ne tik iš Lietuvos, bet ir iš užsienio“, – rajono turistinius turtus apžvelgia savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotoja V. Macienė.

Apžiūrėjus pirmąjį Lietuvos muziejų, verta aplankyti už 3 km esančią Girdiškės kaimo Švenčiausio Mergelės Marijos (Snieginės) bažnyčią. Bažnyčia garsėja vieninteliais Lietuvoje ažuoliniiais altoriais. Juose tarp nužievinčių ažuolų kamienų ir šakų įkurdinti šventieji. Šie altoriai primena, kad žemaičiai nuo seno garbino medžius.

Dar vienas įdomus lankytinas objektas – Upynos miestelyje esantis Klemenso Lovčiko 1973 metais įkurtas Liaudies amatų muziejus. Čia sukaupta apie 35 tūkst. eksponatų iš Upynos apylinkių: įvairūs buities rakandai, amatininkų įrankiai, senovinė žemės ūkio technika. Muziejus įkūrėjas yra apdovanotas Lietuvos valstybės apdovanojimu – ordinu „Už nuopelnus Lietuvai“ ir liaudies meno apdovanojimu „Aukso vainikas“ už kryždirbystės amato puoselėjimą. Jo iniciatyva Šilalės rajone pastatyta apie dvidešimt kryžių. Amatininkas mielai pats papasakoja apie šį amatų muziejaus lankytojus.

Atvykus į mūsų kraštą, būtina užlipti ant Medvėgalio piliakalnio. Jis aukščiausias Žemaitijos kalnas (234 m). Pasak Maironio, nuo jo viršūnės buvo galima matyti 14 bažnyčių bokštų. Ši kalva yra žymiausia tvirtovė, gynusi Žemaitiją nuo kryžiuočių antpuolių, o ant piliakalnio stovėjusi Medvėgalio pilis vadinama viena stipriausių šiame regione. Ant šio piliakalnio jau dešimt metų iš eilės liepos mėnesį vyksta respublikinis renginys, kuris pritraukia lankytojus iš visos Lietuvos – „Medvėgalio menų festivalis“, kuriame groja Lietuvos ir užsienio šalių ansambliai ir kameriniai orkestrai.

„Seimui 2017 metus paskelbus Piliakalnių metais, numatyta sutvarkyti ne vieną rajone puikiai žinomą kalvą. Planuojama atstatyti žydų sinagogą Kaltinėnuose, išsaugoti ir įrengti buvusios tremtinės gydytojos, rašytojos Dalios Grinkevičiūtės muziejų, – planais dalijasi savivaldybės administracijos direktorius R. Vaitiekus. – Visai neseniai, gegužės 27 d., vyko minėjimas-konferencija jos 90-osioms gimimo metinėms atminti, kuriose dalyvavo Panevėžio vyskupijos vyskupas emeritas Jonas Kauneckas ir Telšių vyskupas Jonas Boruta, Seimo nariai Jurgis Razma ir Monika Navickienė, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos atstovai iš gretimų rajonų, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro atstovai.“

SEKIAMA GERINTI GYVENIMO KOKYBĘ

Balandžio 4 d. su Lietuvos kariuomenės vadu generolu leitenantu Jonu Žuku pasirašyta bendradarbiavimo sutartis dėl artilerijos bataliono steigimo Pajūrio miestelyje ir partnerystės įvairiose srityse. „Tai labai prisidės prie viso rajono ekonomikos klestėjimo ir naujų darbo vietų kūrimo. Numatoma, kad artilerijos batalionas bus įkurtas iki 2019 metų. Jame dirbs 60 karininkų, 265 puskarininkiai ir eiliniai, 200 šauktinių, aptarnaujantis personalas“, – pažymi rajono meras J. Gudauskas.

„Savivaldybių žinioms“ – 20!

Junkitės ir sekite mus facebook savzinios

Mūsų paskyros lango viršuje šviečiančios vaivorykštės turėtų atgarsi nuo pagiežos ir blogų naujienų skleidimo. „Savivaldybių žinių“ feisbuko paskyra – langas pozityvumui.

VAIKŲ GLOBA IR ĮVAIKINIMAS

Birželio 16 d. Telšiuose įvyko prezidentės inicijuotos nacionalinės socialinio saugumo kampanijos „Už saugią Lietuvą“ surengtas susitikimas, kuriame buvo aptarti vaikų globos ir įvaikinimo sistemos pertvarkos procesai.

Susitikime dalyvavo vyriausioji prezidentės patarėja Lina Antanavičienė ir patarėja Ramunė Guobaitė-Kiršlienė, Telšių rajono meras Petras Kuizinas ir savivaldybės administracijos direktorius Saulius Urbanas, Plungės rajono meras Audrius Klišonis, Rietavo savivaldybės meras Antanas Černeckis, Mažeikių rajono mero pavaduotoja Irena Macijauskienė, Lietuvos savivaldybių asociacijos patarėja socialiniais klausimais Audronė Vareikytė, socialinės apsaugos ir darbo ministro patarėja Kristina Paulikė, regiono socialiniai darbuotojai, savivaldybių specialistai, NVO atstovai.

LIŪDNOJI STATISTIKA

Projekto „Tvaraus perėjimo nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų sistemos sąlygų sukūrimas Lietuvoje“ ekspertė Laima Jurytė-Zakarauskienė apžvelgė, kaip regione sprendžiamos vaikų globos ir įvaikinimo problemos, pristatydamą kiekvienoje savivaldybėje pasiektus rezultatus. Jos pateikta statistika teigia, kad Mažeikių rajone yra 134 socialinės rizikos šeimos, kuriose auga 302 vaikai, Telšių rajone tokių šeimų yra 182 ir jose auga 380 vaikų, Plungės rajone – 171 šeima, auginanti 377 vaikus, Rietavo savivaldybėje 72 šeimose auga 162 vaikai.

Pernai Mažeikių rajone iš socialinės rizikos šeimų buvo paimti 20 vaikų. Iš jų 11 įkurdinta vaikų globos namuose, devyni – šeimose. Šiais metais jau paimti devyni vaikai. Iš jų tik trys apgyvendinti šeimose. Praėjusiais metais Mažeikių rajone iš šeimos nebuvo paimtas nė vienas kūdikis iki trejų metų. Šiais metais paimti du, ir abu pateko į institucijas.

Telšių rajone pernai iš šeimų paimti 47 vaikai. Iš jų 26 pateko į vaikų globos namus. Šiais metais paimti 32 vaikai. Į vaikų globos namus pateko vienuolika. 2016 m. iš telšiškių šeimų buvo paimti devyni kūdikiai iki trejų metų. Į vaikų globos namus pateko penki. Šiais metais jau paimti aštuoni kūdikiai, ir penki atsidūrė vaikų globos namuose.

Plungės rajone pernai buvo paimti 24 vaikai, iš jų 14 priglaudė šeimos. Šiais metais paimta dešimt vaikų, į vaikų globos namus pateko aštuoni. Praėjusiais metais iš šeimų buvo paimti keturi kūdikiai. Trys apgyvendinti vaikų globos namuose. Šiemet jau paimti taip pat keturi kūdikiai, ir visi auga vaikų globos namuose.

Rietavo savivaldybėje 2016 m. buvo paimti aštuoni vaikai. Visi perduoti institucijoms. Šiais

Ekspertė Laima Jurytė-Zakarauskienė (centre) apžvelgė, kaip regione sprendžiamos vaikų globos ir įvaikinimo problemos

metais jau paimti devyni vaikai. Į šeimas pateko penki. Pernai buvo paimti du kūdikiai, šiemet – vienas. Jais rūpinasi institucijos.

Regiono 2016 m. parengti 29 globėjai, gerokai aplenkiant kitus regionus, ir penki įtėviai, šiais metais devyniais žmonėmis pasipildė tik globėjų sąrašas.

Apžvelgiant statistiką daug dėmesio buvo skiriama vaikų dienos centrams, kaip veiksmingai pagalbai vaikams iš socialinės rizikos šeimų. Pranešėja pažymėjo, kad Mažeikių rajone yra daugiausia dienos centro veiklą vykdančių organizacijų, palyginti su kitų rajonų seniūnijų ir dienos centrų skaičiumi. Telšių rajono savivaldybė 2017 m. skyrė 30 tūkst. eurų, o Plungės rajonas – 20 tūkst. eurų naujiems dienos centrams steigti.

Į pagalbą šeimai ateina ir krizių centrai, esantys Mažeikių, Telšių ir Plungės savivaldybėse, o Rietavo savivaldybė reikalui esant bendradarbiauja su Telšių krizių centru. Apžvelgtas sutaupyti socialiniams reikalams lėšų panaudojimas, laikinų globėjų darbo apmokėjimas ir kt.

IR GYRĖ, IR MOKĖ

Vyriausioji prezidentės patarėja L. Antanavičienė pažymėjo, kad Telšių regionas yra vienas iš geriausiai sprendžiančių vaikų globos ir įvaikinimo problemas, ir pasidžiaugė, kad Telšių regione daug dirbama su rizikos šeimomis, daug dėmesio skiriama jose augantiems vaikams. Ji papriekaištavo merams, kad per daug vaikų, ypač kūdikių, patenka į vaikų globos namus, ir ragino aktyviau prikalbinti rajono gyventojus tapti laikiniais globėjais. Skatino aktyviau dirbti su socialinės rizikos šeimomis.

Kartu su prezidentės patarėjomis važinėjantys kampanijos „Už saugią Lietuvą“ ambasadoriai broliai dailininkai Algirdas ir Remigijus Gataveckai dalijosi savo patirtimi, kaip jie skatina atkreipti gyventojų dėmesį į tuos, kurie auga vaikų globos namuose.

SAVIVALDYBININKŲ SIŪLYMAI

Savivaldybių atstovai pabrėžė, kad, nepaisant vaikų globos įstaigų pertvarkai skirtų ES struktūrinių fondų lėšų, nėra parengta nė vieno bandomojo projekto, kuris būtų pavyzdžiu savivaldybėms. Susitikime dalyvavę merai kėlė klausimus, kaip padėti nuo priklausomybių kenčiantiems gyventojams, jei jie nesutinka gydytis arba prikalbinti nuvažiavę į gydymo įstaigą persigalvoja. Merai siūlė valstybės mastu apsispręsti dėl apmokėjimo tvarkos laikiniams globėjams, nes dabar ir tvarka, ir mokamos sumos gana skirtingos. Merų teigimu, turėtų būti peržiūrėtos ir vaikų maitinimui skiriamos sumos, nes ūgtelėjus kainoms sunku išsitenkti į tas sumas ir vaikui duoti visavertį maistą. Savivaldybių atstovai nepalaiko siūlymo atskirti nuo savivaldos vaikų teisių apsaugos tarnybas. Tačiau į didžiąją savivaldybininkų klausimų dalį atsakymas buvo vienas – šiuos klausimus turi spręsti savivaldybė.

Renginio dalyviai

Jurbarko rajono mero Skirmanto Mockevičiaus iniciatyva birželio 20 d. savivaldybėje buvo surengta spaudos konferencija, kurioje žiniasklaidos atstovams pateikta informacija apie projektą „Nemuno upės ekologinės buklės gerinimas, įrengiant nuotekų surinkimo ir valymo infrastruktūrą Skirsnemunės miestelyje Jurbarko rajone (Lietuvos Respublika) ir Nemanos mieste (Rusijos Kaliningrado sritis)“. Šis projektas iš dalies buvo finansuojamas ES lėšomis pagal 2007–2013 m. Europos kaimynystės ir partnerystės priemonės Lietuvos, Lenkijos ir Rusijos Federacijos bendradarbiavimo per sieną programą.

Partnerystės sutartis su Nemanos savivaldybės administracija buvo pasirašyta 2012 metų pabaigoje. Bendra šio projekto vertė – 17 275 079 eurų (Jurbarko rajono savivaldybės administracijos indėlis – 454 444 eurai, Nemanos savivaldybės – 8 680 579 eurai). Įgyvendinant projektą Skirsnemunės miestelyje buvo pastatyti nauji vandens valymo įrenginiai. Tokie pat įrenginiai pastatyti ir Rusijai priklausančiame Nemanos mieste. Projekto veiklos turėjo būti baigtos iki 2014 m. gruodžio 31 d., tačiau Nemanos savivaldybės administracijai paprašius terminas buvo pratęstas.

„Naujai kadencijai pradėjus darbą savivaldybėje 2015 metais, nebuvo suteikta išsami informacija apie šį projektą. Tik vėliau paaiškėjo, kad problemų su šiuo projektu būta, nes paveldėjome skolas, kurias mums teko likviduoti, – kalbėjo meras. – Problemų būta ir daugiau. 2017 m. balandžio 24 d. savivaldybės administracija gavo laišką iš Lenkijos vystymosi ir finansų ministerijos Varšuvoje. Laiške teigiama, kad mes, kaip pagrindiniai projekto partneriai ir pareiškėjai, turime gražinti 962 248 eurus, kadangi projekto partnerio – Rusijos Kaliningrado srities Nemanos savivaldybės administracijos išlaidos nepripažintos tinkamomis finansuoti, nes buvo patirtos pasibaigus šio projekto laikotarpiui. Pagal partnerystės sutartį, atsakomybė tenka ir tuometinei už viso projekto įgyvendinimą atsakingai projekto valdymo grupei, kuri buvo sudaryta Jurbarko administracijos direktoriaus įsakymu dar 2013 metų spalio 1 d.“

Pasak savivaldybės vadovo, Nemanos savivaldybės prašymu Lenkijoje

esanti ministerija skolos gražinimo terminą atidėjo. „Viskas būtų gerai, jeigu Nemanos savivaldybės administracija minėtų pinigų sumą gražintų, tačiau atrodo, kad ji šių pinigų neturi. Darome viską, ką galime, kad nekiltų grėsmė savivaldybės biudžetui ir kad šis projektas, kurį paveldėjome, būtų sėkmingai užbaigtas ir suvaldytas, nekeliant naštos mokesčių mokėtojams. Žinoma, lengva nebus“, – pabrėžė meras.

„Paprastai Nemanos savivaldybės administracijai, inicijavome ir 2015 metų sausio mėnesį projekto įgyvendinimo terminą pratęsėme iki 2015 metų gruodžio 30 d. tikėdamiesi, kad projektas bus užbaigtas laiku. Dėl šios priežasties dar 2015 metų gegužės mėnesį Jurbarko rajono savivaldybės delegacija vyko į Nemaną apžiūrėti vykdomų darbų. Ir nuo to momento ypač suaktyvėjo mūsų administracijos kontrolė atsiskaitymų srityje. Nors 2016 metų balandžio mėnesį pagaliau gavome dokumentus apie Nemanos srityje užbaigtus darbus, tačiau šių metų balandžio mėnesį kartu su paskutinėmis ataskaitomis mus pasiekė informacija, kad Nemanos savivaldybės administracijos išlaidos nepripažintos tinkamomis finansuoti, nes buvo patirtos jau pasibaigus šio projekto laikotarpiui“, – sakė administracijos direktorė Vida Rekešienė.

Birželio 6–8 dienomis mero pavaduotojas Saulius Lapėnas, VII tarptautiniame Kaliningrado srities regionų partnerių forumo apskritojo stalo diskusijoje informavo forumo dalyvius apie Jurbarko rajono savivaldybę pasiekusį Lenkijos ministerijos reikalavimą gražinti 1 mln. eurų.

„Jurbarko rajono savivaldybei sugražinus milijoną eurų, netektume daugiau kaip trečdaliu visų ES paramos lėšų, kurios yra numatytos Tauragės regioninės plėtros tarybos projektuose. Mero pasirašyti kreipimais į Vidaus reikalų ir Užsienio reikalų ministerijas leidžia tikėtis pozityvių rezultatų. Manau, kad teigiama baigtimi esame suinteresuoti ne tik mes, bet ir Nemanos savivaldybės administracija. Jeigu šis konfliktas nebus tinkamai sureguliuotas, Kaliningrado sritis patirs ganėtinai didelių nuostolių, prarasdama ir kitų regionų partnerių pasitikėjimą vykdant panašius projektus“, – sakė mero pavaduotojas.

PAŽEISTA TEISĖ | PRIVATAUS GYVENIMO NELIEČIAMUMĄ

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) teisėjų kolegija administracinėje byloje Nr. A-541-492/2017 išsprendė ginčą dėl žalos atlyginimo savivaldybei neteisėtai paviešintus asmens duomenis.

Pareiškėjas su skundu kreipėsi į Administracinį teismą ir prašė iš Kauno miesto savivaldybės priteisti, be kita ko, 10 000 eurų neturtinės žalos atlyginimą. Pareiškėjas nurodė, kad Kauno miesto savivaldybės administracija Kauno miesto savivaldybės interneto svetainėje www.kaunas.lt be jo sutikimo paviešino jo asmens duomenis ir kitą privačią informaciją, įdedama konkrečius teismų sprendimus, kuriais savivaldybė buvo įpareigota paskirti pareiškėjui piniginę socialinę pašalpą. Teismų sprendimai su asmenine informacija į šį interneto tinklalapį buvo įtraukti dvi dienas, o tinklalapį aplankė 11 unikalių vartotojų. Dėl šio pažeidimo pareiškėjas kreipėsi į Valstybinę duomenų apsaugos inspekciją, kuri savo sprendimu nustatė, kad tokiais veiksmais Kauno miesto savivaldybė pažeidė pareiškėjo teisę į privataus gyvenimo neliečiamumą. Taip pat Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija surašė administracinio teisės pažeidimo protokolą atsakingam asmeniui už neteisėtą pareiškėjo asmens duomenų (vardo ir pavardės) paviešiniamą skelbiant nenuasmenintą nutartį ir sprendimą minėtoje interneto svetainėje.

Kauno apygardos administracinis teismas sprendimu iš dalies patenkino pareiškėjo skundą ir pripažino, kad pareiškėjo teisę į privataus gyvenimo neliečiamumą tvarkant asmens duomenis buvo pažeista. Pareiškėjo skundo reikalavimą dėl žalos priteisimo atmetė.

Pareiškėjas su skundu kreipėsi į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą ir prašė Kauno apygardos administracinio teismo sprendimą pakeisti.

LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad valstybės civilinė atsakomybė atsiranda tada, kai valdžios institucijų darbuotojai neveikia taip, kaip pagal įstatymus šios institucijos ar jų darbuotojai privalo veikti. Reika-

lavimas dėl žalos atlyginimo gali būti tenkinamas nustačius valdžios institucijos neteisėtus veiksmus, žalos padarymo faktą ir priežastinį ryšį tarp neteisėtų veiksmų ir atsiradusios žalos.

LVAT teisėjų kolegija sutiko su pareiškėjo argumentu ir pirmosios instancijos teismo išvada, kad Kauno miesto savivaldybė, interneto svetainėje paskelbusi nenuasmenintus teismo sprendimus, pažeidė pareiškėjo teisę į duomenų apsaugą. Tai patvirtino ir minėtas Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos sprendimas.

Tačiau LVAT teisėjų kolegija nesutiko su pareiškėjo argumentu, kad dėl tokių neteisėtų veiksmų pareiškėjui turi būti priteisiamas neturtinės žalos atlyginimas. Neturtinė žala paprastai yra susijusi su fiziniu ar dvasinio pobūdžio išgyvenimais. Įrodžius, kad asmuo šiuos išgyvenimus patyrė, gali būti nustatytas ir neturtinės žalos padarymo faktas. Nors apžvelgiamu atveju pripažinta, kad pareiškėjo teisę į privataus gyvenimo neliečiamumą buvo pažeista ir tai galėjo pareiškėjui sukelti papildomų nepatogumų, tačiau sunkesnio pobūdžio neigiamų padarinių nenustatyta. Taip pat LVAT teisėjų kolegija atkreipė dėmesį į neilgą pareiškėjo teisės pažeidimo trukmę ir nedidelį pažeidimo mastą – nenuasmeninta informacija buvo skelbiama tik dvi dienas, o interneto svetainės skiltyje apsilankė santykinai nedaug vartotojų. Be to, pareiškėjas nurodė tik abstraktus pobūdžio argumentus dėl patirtų išgyvenimų, ir jokių įrodymų, kad toks asmeninės informacijos paskelbimas pakenkė pareiškėjo profesinei reputacijai, nepateikė. Taigi, LVAT teisėjų kolegijos vertinimu, pareiškėjo patirta neturtinė žala nebuvo tokio sunkaus pobūdžio, kad būtų būtina priteisti neturtinės žalos atlyginimą. Byloje taip pat pasisakyta, kad pažeista asmeninė neturtinė teisė tam tikrais atvejais teismo gali būti apginta, nepriteisiant neturtinės žalos atlyginimo pinigais, o apsiribojant teisės pažeidimo pripažinimu kaip savarankišku pažeistų teisių gynimo būdu.

Pareiškėjo apeliacinis skundas atmetas, o Kauno apygardos administracinio teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

Ši LVAT nutartis galutinė ir neskundžiama.

KURIOJE SUSITINKA TRYS VALSTYBĖS

„Vištytis – tai Lietuvos pakraštys. Čia Lietuva susikerta su Lenkija ir Rusija. Netoli Vištyčio Lenkijos teritorijoje yra pastatytas simbolinis stulpas, žymintis valstybių sankirtas. Tai pietvakariausias Lietuvos ir toliausiai nutolęs nuo Vilkaviškio rajono taškas“ – Vištyčio seniūniją apibūdina ilgametis seniūnas BRONISLAVAS POLITA (nuotr.).

SIEKIS – KURORTINĖ VIETOVĖ

Artėjant link Vištyčio per Suvalkijos lygumas vis dažniau ir linksmiau ima šokinėti kalvelės ir kėlvos. Vienose į saulę stiebiasi ūkininkų pasėtis javai. Kitos vešliu mišku apaugusios. „Ištis seniūnijos kraštovaizdis labai gražus. Visai nebūdingas Suvalkijai, kur vien lygumos ir derlingos žemės, – pritaria seniūnas. – Seniūniją skalauja labai gražus Vištyčio ežeras, prie kurio Vilkaviškio rajono savivaldybė, pasinaudodama 2014–2020 metų ES parama, ketina įrengti dviračių taką.“

Prie Vištyčio ežero įsikūręs kempingas „Pušėlė“ su unikaliu metalo skulptūrų, sukurtų iš įvairių metalo atliekų, muziejumi. Muziejuje daugiau nei 800 eksponatų, ir su kiekvienu sezonu originalių ir naujų eksponatų skaičius tik auga. Jame galima pamatyti iš pasmerktų perdirbti ir sunaikinti metalinių detalių sukurtų gy-

Muziejuje „Metalo fantazija“ eksponatai sukurti iš atitarnavusių metalinių detalių

vūnų, augalų, aibę didesnių ir mažesnių motociklų ir netgi iš modernių laikų atkeliavusių kiborgų. Tarp medžių stovintis atitarnavęs šaldytuvas – staigmena suaugusiesiems. Kokia? Nuvažiuokite ir pasižiūrėkite.

Rinkoje spėjusi įsitvirtinti „Viktorijos“ poilsiavietė-kempingas, kur rengiamos įvairios konferencijos. Prie ežero ir Vištyčio regioninio parko prieglobstyje kuriasi kaimo turizmo sodybos.

„Mes manome, kad Vištytis galėtų tapti kurortine teritorija, – planais dalijasi seniūnas ir apgailėstaudamas priduria, kad mažėja seniūnijos gyventojų. Per šį mėnesį iš šio pasaulio iškeliavo penki seniūnijos gyventojai, deja, nė vienas savo pirmuoju riksmu pasaulio nepasveikino. Vištyčio miestyje net pagrindinėse gatvėse vos po kelis apgyvendintus namus beaptiksi. Daugelis namų – tušti. Niekas juose negyvena. Tik per vasarą trumpam užsuka pasisvečiuoti kažkada gyvenusių miestelio gyventojų vaikai, išsibarstę po didmiesčius ir užsienius.

„Tiesa, vienas kitas atsikelia, bet Vištytyje namų kainos užaukštintos ir nelabai kas skuba juos pirkti. Žmonės dar nesuvokia, kad dideli pinigai – jau praėjusi. Pernai buvo nupirkti penki namai. Džiaugiamės, kad juos nupirkusios jaunos šeimos čia ir gyvena“, – kalba B. Polita ir užsimena, kad šiais metais Vištytyje labai daug gandrų. Tačiau, jo manymu, tai ne pranašystės ženklas – ištvinęs ežeras gandrums puiki galimybė lengvai susirasti maisto ir socialiai savo šeimyną pamaitinti.

Paminklas, ženklinantis Lietuvos, Lenkijos ir Rusijos sankirtą

REALYBĖ IR LŪKESČIAI

Mažėjantis žmonių skaičius atsiliepia visoms gyvenimo sritims. Kaip teigia seniūnas, prieš keletus metus verslininkai buvo sumanę įrengti kalnų slidinėjimo bazę, bet kažkas nepasisėkė ir planai liko neįgyvendinti. Slidinėjimo trasa įrengta už 35 kilometrų Lenkijoje, ir dabar lenkai siūlo Vištyčio seniūnijai bendradarbiauti. „Prieš kiek laiko buvome nuvykę pas juos su Vilkaviškio turizmo ir verslo centro direktore, bet jai išėjus iš šio darbo bendradarbiavimo idėja įstrigo. Dabar bandome ją atgavinti per privatų verslą“, – sako seniūnas.

Mažėjantis gyventojų skaičius neigiamai atsiliepia verslui. Vištytyje buvo įsteigta privati vaisinginė, bet užsidarė, nes neišsilaikė. Seniūno rūpesčiu ir medikės geranoriškumu Vištyčio gyventojai neliko be galimybės nusipirkti vaistų. Nereceptiniais vaistais sutiko paprekiuoti ambulatorija. „Kol kas turime ir ambulatoriją, ir šeimos gydytoją, ir stomatologą“, – pasidžiaugia seniūnas.

Kažkada puoselėję mintį Vištytyje įkurti pasienio gimnaziją, gyvena visiškai kitokioje realybėje. Mokykla tapo daugiafunkčiu centru, o vyresnių klasių vaikus susirenka Kybartų ir Gražiškių mokyklų mokykliniai autobusai. Anksčiau į mokyklą atėdavo Kaliningrado srityje gyvenančių lietuvių vaikai, bet sienoms užsidarius mokykla šiuos mokinius prarado.

„Šiuo metu tvėriama tvora tarp Rusijos ir Lietuvos. Konkursą laimėjo mūsų šėkė žmonė. Taigi į mišką, kur anksčiau grybaudavome, jau nebegalime eiti. Tačiau žmonės įsisaugino, kad ten valstybinė siena. Ir tvoros nesant nebėjo“, – pasakoja seniūnas.

Keičiasi laikai. Prieš ketvirtį amžiaus Lenkija seniūnijos gyventojams buvo tolimas ir sunkiai pasiekiamas užsienis, kurį saugojo spygliuota viela, šunys ir ginkluoti kareiviai, o po Kaliningrado srities miškus buvo galima klaidžioti laisvai, keliauti po jos miestelius ir kaimus. Dabar atvirkščiai – puiki infrastruktūra seniūniją jungia su Lenkija, o žole baigia užželti kelias, vedęs į Rusiją.

Deja, iš Lenkijos pusės neateina norinčių mokyti, o juolab dirbti. Ir pajuokauja seniūnas, kad dabar su Rusija Vištytį jungia kontrabanda. Gal jos mastai ir mažesni, negu buvo prieš keliolika metų, bet nėra išnykusi. „Ir ko norėti. Senos tradicijos, – nusijuokia B. Polita. – Pasakojama, kad prieškarinio Lietuvoje nebuvo galima dviračio įsivežti, bet juos iš Karaliaučius srities, kuri tuomet Vokietijai

Valstybės dieną pasitinkant: JUBILIEJAI, SAŠKRYDŽIAI, SABANTUJUS

Birželiui perkopus per vidurį „Savivaldybių žinių“ feisbuko paskyroje ima gausėti žinių apie pasirengimus pasaulinei „Tautiškai giesmei“, kuri turėtų nuskambėti liepos 6-ąją.

Radviliškietė gali pasidžiaugti savo unikalaus miesto ypatumais – Valstybės himnas aidės virš labai reikšmingo Lietuvos geležinkelio mazgo. Kartu bus prisiminta ir senesnė už pirmuosius geležinkelio miesto sukaktis. Liepos 6-ąją Radviliškis pasiners į savo 450-ojo gimtadienio iškilmes.

NIKĖ VIRŠ BĖGIŲ

Šįmet buvo sukurtas šventės logotipas, kuris toliau nuo Radviliškio esantiems interneto vartotojams padvelkė Tolimaisiais Rytai, nors visų ženklų kontūrų šaknys driekiasi į Radviliškį.

Dailininkės ir pedagogės Aušros Dilnikaitės piešinyje pavaizduota stilizuota Radviliškio varpinė, nubėgantis į perspektyvą geležinkelio bėgių fragmentas ir už varpinės besisilpintis šešėlis su kardu. Varpinės pamatuose matomi skaičiai „450“ ir užrašas „Radviliškis“. Kai kam tas šešėlis pasirodė panašus į samurajų. Iš tiesų tai stilizuotas Radviliškio skulptūrinės puošmenos – senovės graikų pergalės deivės Nikės siluetas.

Radviliškio rajono meras Antanas Čepononis žiniasklaidai pasakojo, kaip prieš 25 metus pats dalyvavo atvedant Nikę į miesto aikštę. Tuomet Radviliškis minėjo 425-erių metų sukaktį. Gimė idėja, kad heraldinės tradicijos neturėjęs miestas pasipuoš Nikės skulptūra. Žmonės suaukojo pinigų. Petro Mazūro skulptūra buvo nulieta ir 1999 m. pastatyta. Suspėta iki pergalės prieš bermontininkus 80-mečio. Bermontininkai buvo gerai įsitvirtinę Radviliškyje, tačiau 1919 m. buvo sumušti. Prie Karčemų ir pačiame Radviliškyje vyko mūšiai. Priešai paspruko, palikę daugybę vagonų su ginkluote ir šaudmenimis, nes vietiniai geležinkelininkai buvo slapta atkabinę vagonus su amunicija.

Ir dabar nėra radviliškietė, vienaip ar kitaip nesusijusio su geležinkeliu – kas nors giminėje bus dirbęs geležinkelyje. Radviliškio lokomotyvų depas buvo įkurtas 1870 m. ir turėjo šešis garvežius. Šiuo metu depe aptarnaujamų lokomotyvų skaičius bent 20 kartų didesnis. Tad ir miesto jubiliejaus logotipe Radviliškio simboliai geležinkelio bėgiais ne nuvažiuoja, o atvažiuoja.

PAMINKLAI KALBAI IR SOSTINIŲ SAŠKRYDŽIAI

Birželio 14 d. į Šakius „atvažiuo“ šakietis skulptoriaus Kęstučio Dovydaičio sukurta bronzinė skulptūrinė kompozicija „Simboliai laike“ – jauna, vėlyje besiplaistančiais plaukais mergaitė, prie savęs glaudžianti knygą, o nedidelėse į grindinį įmintose pėdutėse – lietuvių kalbos abėcėlė. Ši kompozicija skirta didžiausiam tautos turtui – kalbai ir žmogaus pažinimo keliui įprasinti. Skulptūrą pašventino ir vienybės linkėjo Šakių Šv. Jono Krikštytojo parapijos klebonas A. Matusėvičius. Taigi mėnesiu anksčiau Klaipėdos apskrityje viešosios levos Simonaitytės bibliotekos Saulės laikrodžio kilmelyje atidengtas paminklas kalbai – jau nebe vienintelis pasaulyje, kaip ta proga rašyta spaudoje.

Ne geležinkeliu, o geru keliu birželio 30 d. į Punią rengiasi suvažiuoti mažųjų Lietuvos kultūros sostinių atstovai iš Raudondvario, Priekulės, Vabalninko, Paežerių, Vilkyškių, Ukrainų, Gasčiūnų, Labanoro ir Palūšės. Kartą svečiai gal atplauks laivais.

Punia – viena iš seniausių 14 ankstyvųjų Lietuvos gyvenviečių, garsi istorine praeitimi ir siejama su Pilėnų tragedija. Ją aprašė Vincas Krėvė kūrinėje „Sena pasaka apie narsųjį kunigaikštį Margirį, Punių valdovą“, Mairomis eilėraštyje „Ant Punės kalno ties Nemunu“, Liudvikas Kondratovičius-Sirokomiė poemoje „Margiris“, Vytautas Klova sukūrė operą „Pilėnai“.

Punia tapus mažąja kultūros sostine ir siekiant pritraukti dar daugiau turistų, iš Europos Sąjungos fondų į infrastruktūrą planuojama investuoti

ne mažiau nei 3 mln. eurų.

Kultūros sostinės renginiai: puniškiečiai vietinius ir svečius kviečia į parodas, klasikinės muzikos koncertus, edukacinius renginius. Greta to puoselėjamos svajonės. Alytaus rajono vicemeras Arvydas Balčiūnas šįmet LRT pasakojo: „Vienas būtiniausių darbų, kurį turime padaryti, – per projektus įsigyti plokščiadugnį 12–15 vietų laivą, kad nereikėtų turistams, apžiūrėjusiems piliakalnį, gražų Nemuno vingį, į Punių šilą važiuoti per Alytų ir nuvykti apie 30 kilometrų. Be abejo, svarbu atgaivinti prieplauką. Galvojame apie tilto įrengimą, erdvę šeimai. Be abejo, turėtų atsiverti pilies vartai, virš kurių būtų regykla.“

IR NAMUOSE TURI BŪTI ŠVENTĖ

Minint jubiliejus, puoselėjant gimtąją kalbą ir kultūrą ypač svarbios pastangos nešti šviesą į pačią artimiausią žmonių aplinką – šeimas, draugų bendrijas. Birželio 7 d. „Žiburio“ pagrindinėje mokykloje vyko Panevėžio ir Utenos apskričių besimokančių mokyklų tinklų konferencija „Emocinio intelekto ugdymas“, kurioje dalyvavo Visagino „Žiburio“ pagrindinės mokyklos, Zarasų rajono Salako pagrindinės mokyklos, Utenos Rapolo Šaltenio progimnazijos, Utenos vaikų lopšelio-darželio „Saulutė“, Kupiškio Povilo Matulionio progimnazijos, Utenos vaikų lopšelio-darželio „Gandrelis“ pedagogų komandos. Konferencijos tikslas – pasidalyti sėkminga patirtimi, kaip ugdyti vaiko emocinį intelektą, puoselėti savęs pažinimo savybes. Buvo kalbama apie emocinį intelektą kaip prevencinę priemonę prieš patyčias, emocinės savijautos įtaką visuminiam vaiko ugdymui, emocinį saugumą mokyklose ir ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupėse, savęs pažinimą.

Džiugina patyčių ir smurto prevencijos pastangos savivaldybių lygmeniu. Kaunas žengia dar vieną didelį žingsnį, kuris padės geriau pasirūpinti į ligoninę dėl smurto patekusiais vaikais. Kauno miesto savivaldybė pirmoji šalyje į Kauno klinikas deleguoja socialinį darbuotoją, kuris rūpintis, kad iš ligoninės išrašomi mažieji kauniečiai sugrįžtų į saugią aplinką.

Problema svarbi ir sostinėje. Skaičiuojama, kad sostinėje užfiksuojamas dešimtdalis (9,4 proc.) visų Lietuvoje užregistruotų smurto artimoje aplinkoje įvykių. Sostinės taryba patvirtino savivaldybės prevencijos ir pagalbos smurtą artimoje aplinkoje patyrusiems asmenims programą iki 2021 metų – per penkerius metus jai įgyvendinti bus skirta 1,6 mln. eurų. Sostinės savivaldybė užsibrėžė ilgalaikį tikslą – sumažinti vilniečių pakantumą smurtiniam elgesiui.

Parengė Valius Imbrasas

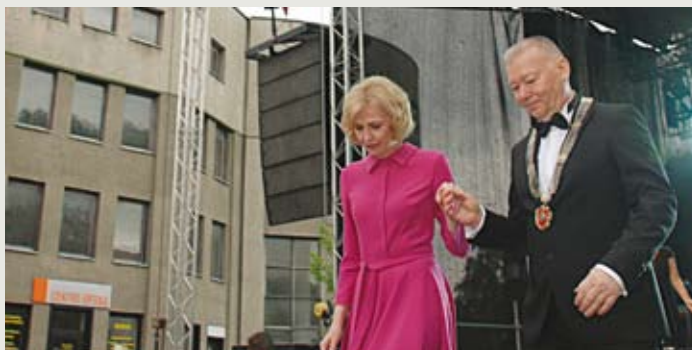

Mečislavo Ščepavičiaus pieš.

Alytus –

Birželio 16–18 dienomis Dzūkijos sostinė Alytus šventė miesto gimtadienį.

MŪSŲ NAMAI, SMAGŪS IR SPALVOTI

Po oficialios dalies Alytaus miesto meras V. Grigaravičius su pavaduotoja V. Gibiene „nulipo“ į gimtadienį

Šventė prasidėjo jau tradicija tapusiomis eitynėmis, šiais metais pavadintomis „Spalvotas Alytus“. Po eitynių vyko iškilminga atidarymo ceremonija, kurios metu miesto gyventojus pasveikino su rokeriais atvykęs meras Vytautas Grigaravičius. „Alytaus vardas jau 640 metų žinomas pasaulyje, tai rodo, kad mūsų miestas senas, daug metų čia gyveno darbštūs žmonės, kurie po kruopelytę kūrė miesto aplinką. Mūsų kartai yra pareiga ir garbė tęsti šią tradiciją, puoselėti mūsų miestą ir padaryti taip, kad alytiškiai, išsibarstę po visą pasaulį, jaustųsi kaip viena šeima, jaustų, kad jų namai yra Alytus“, – kalbėjo meras. Jis kartu su pavaduotoja Vale Gibiene garbės ženklą įteikė šiemet miesto garbės piliečiui išrinktam ilgamečiui pedagogui ir savivaldybės Švietimo skyriaus vedėjui sveikuoliui Vytautui Mockevičiui ir paskelbė miesto kultūros premijos laureatus, išrinktus iš 12 kandidatų. Laureato vardą pelnė medžio drožėjas, skulptorius ir kryždirbys, apdovanotas dviem „Aukso vainikais“ ir du kartus laimėjęs Liongino Šepkos premiją, Saulius Lampickas; Alytaus miesto garbės pilietė, 2007 metų Alytaus kultūros premijos laureatė, apdovanota Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino medaliu už pagalbą Lietuvai integruojantis į transatlantines ir Europos struktūras, Pranciška Danutė Plytnikienė; esė apie Alytaus miestą, žmones, kultūrą ir straipsnių apie Alytaus menininkus, kultūros įvykius, romanų autorė Irena Buivydaitytė-Kučinskienė; ir VŠĮ „Bonsai studija“ įkūrėjas, Japonijos kultūros festivalių ir tarptautinių bonsojų ir suisekių parodų, kongresų ir kitų su Japonijos kultūra susijusių renginių organizatorius Kęstutis Ptakauskas.

Kitą dieną Alytaus mieste vyko Pasaulio alytiškių sambūris. Per šimtą alytiškių susibūrė čia tam, kad prisimintų Alytaus miesto kultūrinę ir istorinę raidą, pasidalytų asmeniniu ryšiu su gimtuoju miestu, kartu generuotų idėjas jam tobulinti. Sambūrio nariai – tai žmonės, kurie gimė ir užaugo Alytuje, o dabar yra išsibarstę ne tik Lietuvoje, bet ir visame pasaulyje, žmonės, kurie šiuo metu gyvena ne čia, bet myli savo miestą ir nuolat jaučia jo gyvenimo pulsą. Tad atviros konferencijos metu jie dalijosi asmenine patirtimi, pasakojo apie savo veiklas, diskutavo apie Alytaus miesto šaknis. Tarp susirinkusių kraštiečių ir iš Alytaus kilusių žmonių – archeologai dr. Arūnas Puškorius, Zenonas Baubonis, dr. Eugenijus Svetikas. Po konferencijos Alytaus miesto teatro galerijoje vyko neformali ryšių mugė.

Pasaulio alytiškių sambūrį organizuoja Alytaus pilietinis judėjimas, Alytaus „City Alumni“ nariai kartu su aktyviais alytiškiais. Projektą finansuoja miesto savivaldybė.

Trečią dieną norintieji dalyvavo bėgime „Alytus in color“, kurį lydėjo gera nuotaika ir patys balčiasi marškinėliai, po bėgimo nusidažę įvairiausiomis spalvomis. Visus miestiečius ir svečius Dainų slėnyje džiugino aitvarų pasirodymas „Dangaus vėliavos“, gatvės šokėjai iš visos Lietuvos ir šventinis koncertas, kuriame pasirodė miesto grupės ir atlikėjai.

Alytaus miesto savivaldybės inf.
Romo Gurklio nuotraukos

Rotušės aikštėje riaumojo plieniniai žirgai

Šiemet miesto garbės piliečio regalias įteiktos Vytautui Mockevičiui

Laureatė Alytaus miesto garbės pilietė Pranciška Danutė Plytnikienė (centre)

Mieste vyko Pasaulio alytiškių sambūris